

T.C.
TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Aktif İşgücü Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 93417974-10-25634
Konu : Genelge (2016/1)

15/08/2016

**USTALARDAN ÇIRAKLARA GELENEKSEL MESLEK MİRASIMIZ PROGRAMININ
UYGULAMASINA İLİŞKİN GENELGE (2016/1)**

Giriş

Türkiye İş Kurumu (Kurum) tarafından istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere düzenlenen aktif işgücü hizmetlerinin usul ve esasları Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği¹ (Yönetmelik) ile belirlenmiş ve bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin açıklamalar ise Değişiklikler İşlenmiş 2013/1 sayılı Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi (Genelge) ile ortaya konulmuştur.

Bu genelgenin amacı, anılan Yönetmeliğin 99. maddesi doğrultusunda, özel politika ve uygulama gerektiren kültürel miras niteliğindeki geleneksel meslekler ve bu meslekleri icra eden zanaatkarların aktif işgücü hizmetleri kapsamındaki mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programı ve girişimcilik eğitimleri yolu ile desteklenerek mesleklerin gelecek kuşaklara aktarılmasına ve ustaların aradığı işgücünün temin edilmesine katkı sunmaktır.

Bu genelge ile usul ve esasları ortaya konulan kurs ve programların uygulanması aşamasında hüküm olmayan durumlarda yukarıda ifade edilen Yönetmelik ve Genelge hükümleri dikkate alınacaktır.

1- Hukuki Dayanaklar

25/6/2003 tarih ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 9. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) alt bendine göre, Aktif İşgücü Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri arasında “*İstihdamda özel politika gerektiren grupların istihdamını kolaylaştırıcı mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek veya verdirmek, diğer işgücü yetiştirme ve uyum programlarını uygulamak.*” bulunmaktadır.

Yönetmeliğin “*Özel politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi*” başlıklı 99. maddesine göre, “*Genel Müdürlükçe bu Yönetmeliğin amacına uygun olarak özel politika ve uygulamalar geliştirilerek bu kapsamda kurs, program, uygulama, proje ve protokol tasarlanabilir ve uygulanabilir.*” denilmektedir.

Ayrıca 1/4/2013 tarih ve 2013/1 sayılı Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi'nin “E-Ortak Hükümler” bölümünün “6. *Özel politika ve uygulamalar*” başlıklı maddesinde “*Yönetmeliğin*

¹ 12/03/2013 tarih ve 28585 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

99. madde hükmü doğrultusunda istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına, özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere Genel Müdürlükçe özel politikaların tasarlanması, uygulanması ve bu politikalardan yararlanacakların belirlenmesi mümkün olabilecektir.” denilmiştir.

Bu Genelge kapsamında düzenlenecek mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programlarının giderleri, 25/8/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 48/7. ve 53. maddelerinde bu faaliyetler için Kuruma tahsis ettiği bütçeden karşılanacaktır.

2- Kapsam

Geleneksel meslekler, gelişen teknoloji ve üretim süreçleri dışında kalan çoğunlukla el emeğinin yoğun şekilde kullanılarak üretim yapılan, üretildiği yörenin kültür mirasları arasında yer alan ve günümüzde yeteri kadar usta bulunamadığı için gelecek kuşaklara aktarılmasında sorun yaşanan meslekler olarak tanımlanabilir. Her bir il veya ilçeye özgü adlarla icra edilen bu mesleklerden bazıları şunlardır: Halıcılık, Kilimcilik, Kumaş Dokumacılığı, Çinicilik, Seramik - Çömlek Yapımcılığı, İşlemecilik, Oya Yapımcılığı, Deri İşçiliği, Müzik Aletleri Yapımcılığı, Taş İşçiliği, Bakırcılık, Sepetçilik, Örmecilik, Ahşap ve Ağaç İşçiliği, Mücevher İşlemeciliği, Cam İşlemeciliği, Metal İşlemeciliği.

Bu genelge, Kurum tarafından geleneksel mesleklerde düzenlenecek olan mesleki eğitim kursları ile bu mesleklerin icra edildiği işyerlerinde yürütülecek işbaşı eğitim programları ve bu kurs ve programlardan faydalanıp meslekleri icra etmek üzere işyeri kurmak isteyenlere yönelik düzenlenecek girişimcilik eğitim programlarına ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

3- Mesleklerin ve Ustaların Tespit Edilmesine İlişkin Çalışmalar

- a) Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri (İl Müdürlükleri) sektör, meslek ve hedef kitle çerçevesinde halen uygulanan veya uygulaması sona ermiş geleneksel mesleklerin ve bu meslekleri icra eden ustaların tespit edilmesi için ilgili meslek birlik ve odaları, üniversiteler, bu alanda çalışma yapmış kişi ve kurumlar ve diğer kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapacaktır. Örneğin esnaf ve sanatkârlar odası, belediyeler, il kültür ve turizm müdürlükleri, halk eğitim merkezi müdürlükleri, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleriyle bu mesleklerin tespitinde ortak çalışma yapılması ve bu kapsamda daha önce yapılmış çalışmalardan da yararlanılması faydalı olacaktır. Gerekmesi halinde İl Müdürlükleri koordinasyonunda bu çalışmalar için bir çalışma grubu veya komisyon kurulması da mümkün olabilecektir.
- b) Bu kapsamda her il veya ilçeye özgü mesleklerin ve ustaların tespit edilmesinden sonra bu meslekleri halen icra eden kişiler başta olmak üzere ilgili meslek birlik ve odaları ve kurum ve kuruluşlarla toplantılar ve/veya görüşmeler yaparak bu mesleklerin işgücü piyasasında tekrar etkin olması ve var olması için yapılabilecekler üzerinde çalışılacaktır.
- c) İl Müdürlükleri, bir mesleğin geleneksel mesleklerden olup olmadığı konusunda tereddüt yaşamaması durumunda; il veya ilçede bulunan esnaf odası başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlardan yazılı görüş alarak o meslekle ilgili karar verecektir.

4- Mesleki Eğitim Kursları ile ilgili Hususlar

- a) İl müdürlükleri tarafından tespit edilen mesleklerde, öncelikle işgücü piyasasında halen istihdam olanağının ve gelir elde etmenin mümkün olduğu meslekler olmak üzere, Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen hizmet sağlayıcılarla istihdam taahhütlü veya istihdam taahhüdü olmaksızın işbirliği yöntemi ile mesleki eğitim kursları düzenlenecektir. Özellikle kurs düzenlenecek mesleklerin halen icra edildiği işyerlerinde bu kursların düzenlenmesine öncelik verilmelidir. Bunun mümkün olmaması halinde ise başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere meslek birlik ve odaları, sivil toplum kuruluşları ve diğer hizmet sağlayıcılar ile bu kurslar düzenlenerek kursa konu mesleğin öğrenilmesi ve icra edilmesinin devam edilmesine katkı sağlanacaktır.
- b) Kurslara katılmak isteyenlerin tercihinde önceliğin 16-55 yaş arasındaki kişilere verilmesi ve bu kişilerin Yönetmelik ve Genelge ile mesleki eğitim kursları kursiyerleri için belirlenen şartları taşımaları zorunludur. Bununla birlikte belirtilen yaş aralığında yeteri kadar kursiyer temin edilememesi halinde kursiyer olma şartlarına haiz olmaları şartı ile 15 yaşını tamamlamış kişiler de kurslara katılabilir.
- c) Kurslarda kullanılacak eğitim programlarının MEB veya üniversiteler tarafından onaylanması esastır. Ancak kurs konusu meslekte mevcut bir eğitim programının bulunmaması durumunda konu ile ilgili olarak MEB veya üniversitelerden yeni bir eğitim programı hazırlanması talep edilebilecektir.
- d) Kurslarda eğitim gören kursiyerlerin eğitim gördüğü mesleğin devamı veya tamamlayıcısı başka bir meslekte bu Genelge kapsamında eğitim almasının gerekmesi durumunda Yönetmeliğin 90. maddesi kapsamındaki iki kurs arasında 6 ay bekleme kuralı uygulanmayacaktır. Hangi mesleklerin devam veya tamamlayıcı meslek olup olmadığına Türk Meslekler Sözlüğü başta olmak üzere mesleklerin birbiri ile olan ilişkisi ve içeriklerine bakılarak İl Müdürlüğünce karar verilecektir.
- e) Kurslarda görev yapacak eğitimcilerde öncelik kurs düzenlenen mesleği halen icra eden veya etmiş ve eğitici olabilecek vasıflara haiz zanaatkârlara aittir. Bu durumdaki kişilerin eğitici olabilmesi için gerekli asgari şart olan ustalık belgesinin bulunmaması halinde, Milli Eğitim Bakanlığının il ve/veya ilçedeki birimlerinden veya üniversitelerden bu kişilerin eğitici olabileceklerine dair resmi yazı alınması yeterli olacaktır. Bu kapsamda eğitici bulunmaması durumunda söz konusu Yönetmelik ve Genelge hükümleri dikkate alınarak eğitimciler belirlenecektir. Eğitimciler yürürlükteki mevzuat gereğince ek ders ücretinin iki katı kadar eğitici gideri ödenebilecektir.
- f) Düzenlenecek kurslarda kursiyerlere katılım sağladıkları her gün için Kurum Yönetim Kurulu Kararı ile belirlenen kursiyer zaruri gideri ile iş kazası ve meslek hastalığı ile genel sağlık sigortası primleri ödenecektir.
- g) Ayrıca kursun düzenlenmesi için gerekli olan temrin gideri, kesinleşen kursiyer zaruri gideri toplamının en fazla yüzde % 20'si oranında verilebilecektir. Temrin giderinin tespit edilmesi ve ödenmesinde Yönetmelik ve Genelge hükümleri uygulanacaktır.
- h) Kursların sonunda yürürlükteki mevzuat gereğince sınav ve belgelendirme işlemleri yapılacaktır.

5- İşbaşı Eğitim Programı ile İlgili Hususlar

- a) Bu genelge kapsamında düzenlenecek olan işbaşı eğitim programları, katılımcının mesleki deneyim kazanmasını sağlamak amacıyla işyeri sahibi hariç en fazla bir sigortalı çalışanı olan ve Kuruma kayıtlı işyerlerinde düzenlenecektir. Çalışan sayısının iki ve daha fazla olduğu durumlarda, yürürlükteki Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği'nin İşbaşı Eğitim Programı ile ilgili hükümleri uygulanacaktır.
- b) Geleneksel mesleklerde düzenlenecek işbaşı eğitim programına katılan katılımcılara programa katıldıkları her bir fiili gün için Kurum Yönetim Kurulunca belirlenen miktarda katılımcı zaruri gideri ile kısa vadeli sigorta kolları kapsamında iş kazası ve meslek hastalığı ile genel sağlık sigortası primleri Kurum tarafından ödenecektir.
- c) Düzenlenecek olan işbaşı eğitim programlarına katılmak isteyen 16-55 yaş arasındaki kişilerin, Yönetmelik ve Genelge ile İşbaşı Eğitim Programı katılımcıları için belirlenen şartları taşımaları zorunludur.

6- Girişimcilik Eğitim Programı ile İlgili Hususlar

Bu genelge kapsamında düzenlenecek mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programlarından mezun olanlardan ayrıca kendi işini kurmak isteyenlerin girişimcilik eğitim programlarına katılması ve KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılım Belgesi alması imkanı sağlanarak başta KOSGEB'in sunduğu olmak üzere finansal kaynaklara ulaşmalarına yönelik danışmanlık hizmeti sunulacaktır. Bu kapsamda KOSGEB İl Müdürlükleri ile işbirliği içinde çalışmalar yürütülebilir.

7- Hüküm Bulunmayan Haller

Kurs ve programların hazırlanması, değerlendirilmesi ve uygulanmasına ilişkin hususlarda bu genelgede hüküm bulunmayan durumlarda sırasıyla Aktif İşgücü Hizmetleri mevzuatı, ilgili Kurum mevzuatı ve genel hükümler uygulanacaktır. Uygulamada ortaya çıkan tereddütler öncelikle il müdürlüğüne, bunun mümkün olmaması halinde Genel Müdürlükçe çözüme kavuşturulacaktır.

8- Raporlama

İl müdürlükleri, bu genelge kapsamında yürütülen iş ve işlemler hakkındaki raporlarını takip eden ayın en geç 5. gününe kadar aktif@iskur.gov.tr adresine iletmeleri gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Mehmet Ali ÖZKAN

Genel Müdür V.